

1.6.2025

Metsäliikkeen kartoittajat

ansku.hakama@gmail.com

Raportti Vantaanrinteen metsän luontoarvoista

*Kansi: selvitysalueen keskellä on ruohottunut kallio, jonka reunoilla kasvaa monipuolista metsää.
(Kuva: Annamaija Hakama).*

Johdanto

[Metsäliikkeen](#) vapaaehtoiset luontokartoittajat Annamaija Hakama, Jussi Aalto, Iina Sirviö ja Otto Snellman kartoittivat 29.5.2025 Vantaanrinteen metsän luontoarvoja paikallisten asukasaktiivien pyynnöstä. Kartoitus oli verrattain lyhytkestoinen (n. 2,5 h) ja keskittyi lahopuun määrään ja laatuun, liito-oravan pesimä-, ruokailu- ja levähdyspaikkoihin sekä kääväkäslajistoon.

Runsaan lahopuumäärän perusteella Vantaanrinteen metsä kuuluu METSO-ohjelman I-luokkaan (ks. Syrjänen ym. 2016). Metsä on osa liito-oravan tärkeää kulkuyhteyttä, joka yhdistää pesimä- ja ydinalueita Hämeenlinnanväylän itä- ja länsipuolilla. Vantaanrinteen metsästä löytyy liito-oravalle mieleisiä järeitä haapoja sekä soveltuvia kolo- ja pesäpuita – laji onkin pesinyt alueella viimeksi 2016 (Vantaan kaupungin rakennusvalvonta, LP-092-2024-03581). Kartoituksen perusteella metsän kääväkäslajistoon kuuluvat muun muassa valtakunnallisesti silmälläpidettävä **rustikka** sekä vanhan metsän indikaattorilaji **kultarypykkä**.

Taustaa: pienialainen mutta tärkeä virkistysmetsä

Vantaanrinteen metsä on pienialainen (1,25 ha) alue, joka rajautuu Vantaanrinteen asuinalueeseen, Vantaankoskentiehen ja Vantaanpuistontiehen (kuva 1). Kiinteistö Oy Vantaanpuisto hakee selvitysalueelle maisematyölupaa puiden kaatoon ja pinnan tasaamiseen (Vantaan kaupungin rakennusvalvonta, LP-092-2024-03581).

Historiallisten ilmakuvien perusteella alueen itä- ja pohjoisosat ovat olleet jatkuvasti puustoisia 1950-luvulta saakka. Lisäksi alueen kaakkoislaita on merkitty pohjavesialueeksi. ([Paikkatietoikkuna](#)).

Lähistön asukkaille Vantaanrinteen metsä on tärkeä virkistysalue: kartoituksessa havaittiin paljon kuljettu polusto ja lukuisia ulkoilijoita. Lisäksi alue on kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä: siihen rajoittuu kiinteistö, jolla on suojeltu rakennus.

Kuva 1. Selvitysalue ja sen lähiympäristö.

Luontotyytit ja lahopuu

Selvitysalue on pääosin tuoretta runsas- tai keskiravinteista lehtoa (kenttäkerroksessa mm. valkovuokko, kielo ja ahomansikka). Pääpuulaji vaihtelee lehtoalueen eri osissa kuusivaltaisista erilaisiin lehtipuihin (koivu, vaahtera, raita, haapa, tuomi ja pihlaja). Alueen keskellä on ruohottunut kallio, jossa pääpuulaji on mänty. Alueen puut ovat eri-ikäisiä ja latvukset monessa kerroksessa.

Molemmat luontotyytit ovat Etelä-Suomessa uhanalaisia. Tuore runsasravinteinen lehto on erittäin uhanalainen (EN) ja keskiravinteinen vaarantunut (VU). (Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019)

Lahopuuta alueella on silmämääräisestikin arvioiden runsaasti. Osassa lahopuusta näkyy ihmisvaikutus eli lahopuu on harvennuksen tai hoidon aiheuttamaa. Tämä vaikuttaa lahoasteeseen: alueella on eniten keskilahoa kuollutta puuta (taulukko 1).

Lahopuun määrä alueella laskettiin käyttämällä lahopuuston yhtenäistä arviointimenetelmää metsäalan toimijoita varten (Pasanen ym. 2022). Koko alue käveltiin systemaattisesti läpi ja alueen kaikki kuolleet puut laskettiin niiden järeysluokan (läpimitta 1,3 metrin korkeudelta) ja lahoasteen (1-5) mukaisesti. Lisäksi kuolleet puut luokiteltiin niiden lajin perusteella (mänty, kuusi tai lehtipuu) mahdollisimman tarkan tilavuuden saamiseksi.

Kuva 2. Alueella on kohtalaisesti pitkälle lahonnutta puuta, joka oli pääsääntöisesti järeää eikä kannoista ollut juuri mitään enää jäljellä. (Kuva: Annamaija Hakama).

Alueen lahoppuun määräksi saatiin yhteensä 45,3 kuutiota eli **36,2 kuutiota hehtaarilla** (taulukko 1).

	Lahoaste	Kuutiota	Osuus, %
Kova	1	14,0	30,9
Keskilaho	2-3	21,8	48,1
Pitkälle lahonnut	4-5	9,5	21,0
Yhteensä		45,3	100,0

Taulukko 1. Selvitysalueen kuolleiden puiden lahoasteet, kuutiomäärät ja osuudet.

Alueen lahoppuujatkumo on **kohtalainen**. Vähintään kolmasosa kuolleesta puustosta on pidemmälle lahonneita eli keskilahoja ja pitkälle lahonneita maapuita. Lahoppuujatkumo olisi ollut hyvä, jos pitkälle lahonneiden puiden osuus olisi ollut vähintään kolmasosa. Nyt se jäi rajan alle ollen 21 prosenttia kaikesta lahoppuusta.

Lahoppuun määrän osalta alue täyttää METSO I -alueen suojelukriteerit eli yli 10 kuutiota hehtaarilla (Syrjänen 2016).

Liito-oravan elinympäristö

Selvitysalue on liito-oravan elinympäristöä ja osa lajin tärkeää kulkuyhteyttä Hämeenlinnanväylän yli. Hakkuut alueella heikentäisivät merkittävästi liito-oravan kulkemista Vantaan kaupungin suunnittelemaalle ylitysalueelle (kuva 3).

Vantaanrinne sekä sen viereinen pieni haavikko (kuva 4) kartoitettiin havainnoimalla liito-oravalle soveltuvan näköiset alueet ja tutkimalla niistä suotuisimman näköiset puut. Alueen haavat, muut suuret puut ja pötkelöt tarkastettiin liito-oravalle sopivien kolojen ja risupesien varalta. Näiden puiden tyviltä etsittiin liito-oravan jätöksiä. Jätöksiä ei löytynyt, tosin niitä on etenkin kartoituksen suorittamisen ajankohtana vaikea löytää, vaikka liito-orava asuttaisikin metsää. Risupesiiä ei alueelta löytynyt.

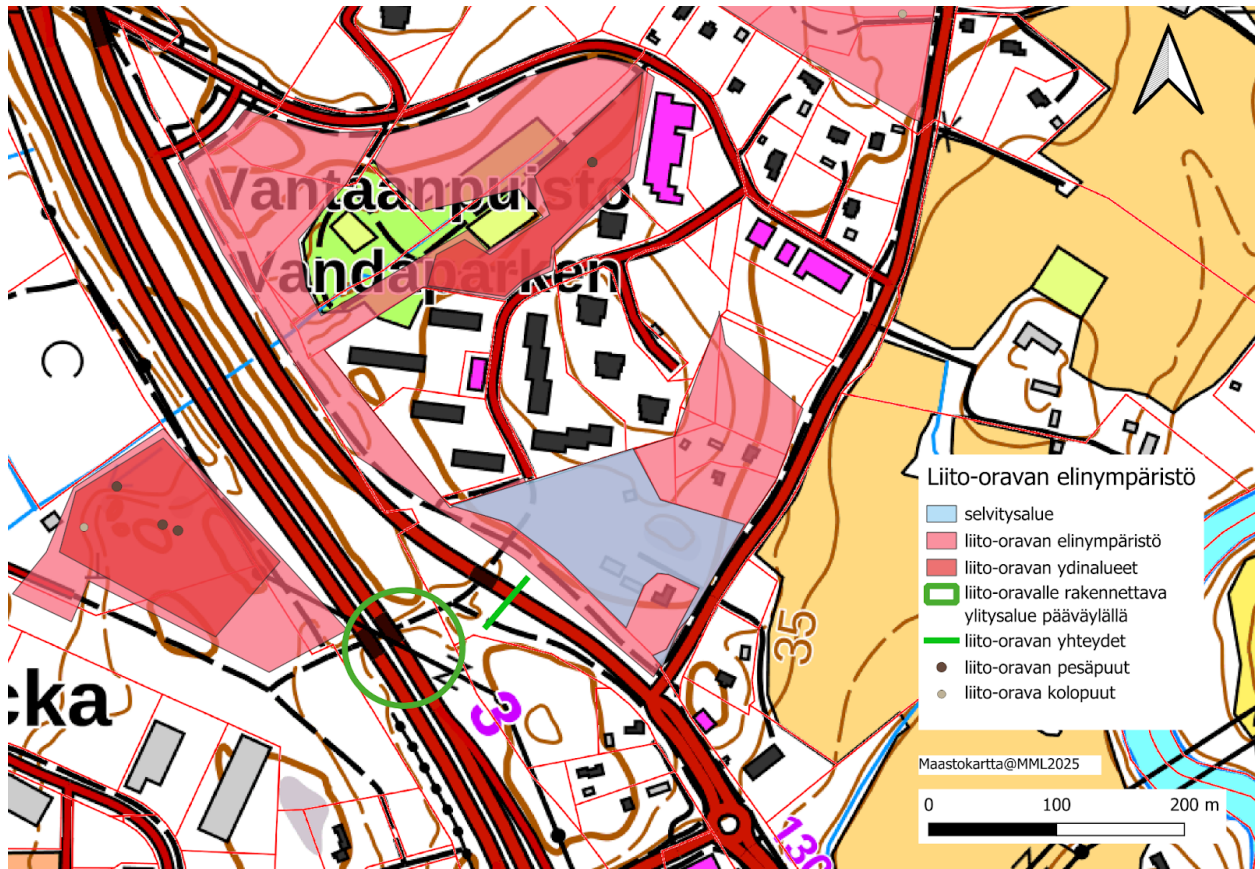
Alueen viereisessä haavikossa havaittiin 3 kolopuuta: yksi iso haaroittuva kelo koivu, jossa on useampi kolo, sekä kaksi koivua, joissa on yksi kolo (kuva 4).

Selvitysalueella on aikaisemmissa kartoituksissa havaittu X liito-oravalle sopivaa kolopuuta (LÄHDE). Metsäliikkeen kartoituksessa havaittiin yksi kolopuu lisää (kuva 5).

Vantaanrinteen metsä on tulevaisuudessa potentiaalinen liito-oravan pesimäalue, jos alueen järeiden haapojen annetaan varttua rauhassa (kuva 6). Alueella havaittiin pikkutikka ja palokärjen hakkausjälkiä. Nämä lajit edesauttavat kolopuiden syntymistä. Liito-orava on kelpuuttanut alueen elinympäristökseen vuonna 2016 (Vantaan kaupungin

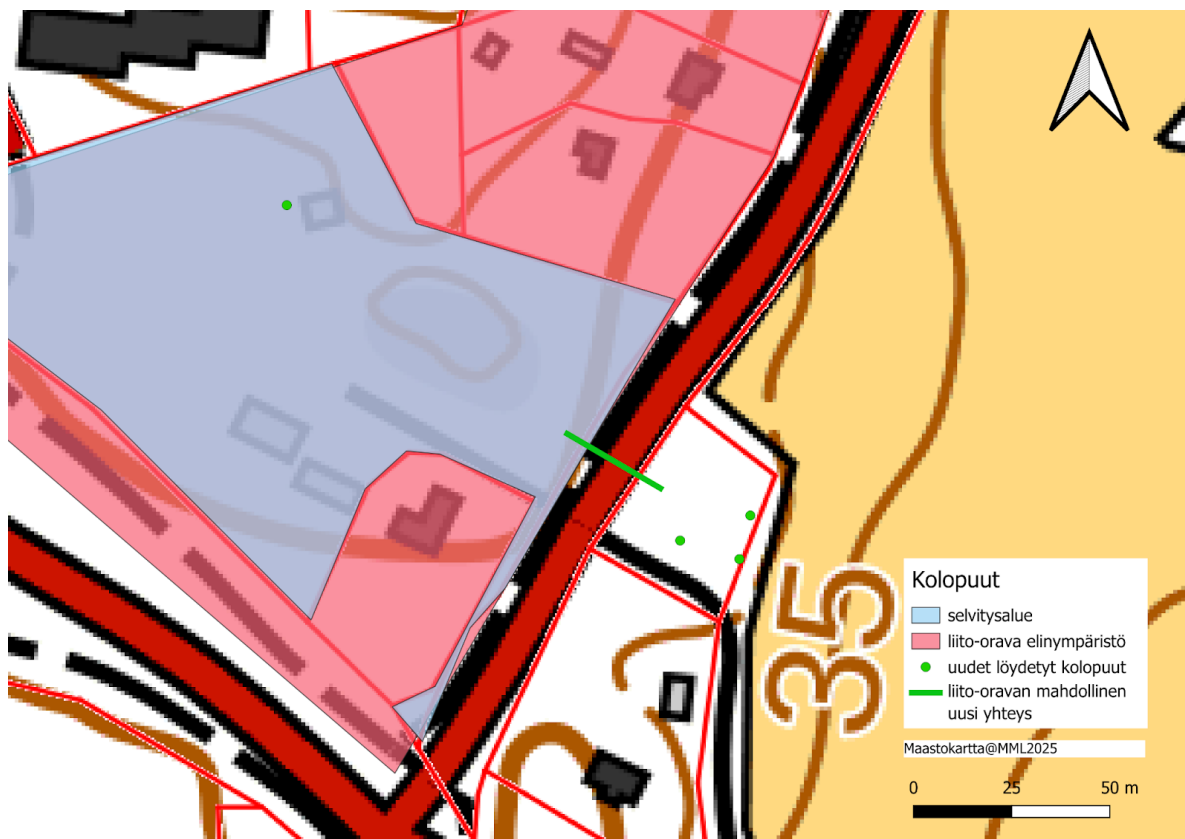
rakennusvalvonta, LP-092-2024-03581), joten lajin löytäminen alueelta on odotettavissa, mikäli elinympäristöä ei heikennetä ja sen puuston annetaan vanheta rauhassa.

Liito-orava on EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) laji ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n perusteella (Nieminen 2017). Luontoselvitysten arvioinnissa liito-orava kuuluu arvoluokkaan 1: lainsäädännöllä turvatut kohteet. (Mäkelä 2023).

Kuva 3. Liito-oravan elinympäristö. Kartasta näkee selvitysalueen merkityksen tärkeälle yhteydelle Hämeenlinnanväylän yli. Ylitysalueen rakentaminen on merkitty Vantaan kaupungin suunnitelmiin.

Lähde: <https://kartta.vantaa.fi>.

Kuva 4. Selvitysalueen länsipuolen haavikosta löytyi kolme kolopuuta, joiden ympäristössä ei tällä hetkellä näkynyt liito-oravan jätöksiä. Selvitysalueelta löytyi yksi kolopuu, jota ei aiemmin ole merkitty Vantaan kaupungin karttapalveluun.

Kuva 5. Alueelta löytynyt kolopuu: noin 7 metriä korkea pötkelö. Sen läheisyydestä ei löytynyt merkkejä liito-oravasta. (Kuva: Annamaija Hakama).

Kuva 6. Alueella oli muutama jyrkää haapa, joista suurin oli halkaisijaltaan noin 65 cm. Sen juurelta tai lähistöltä ei löytynyt merkkejä liito-oravasta. Alue on liito-oravan potentiaalista levähdysaluetta hyvine ruokailuhaapoineen ja suojaesine kuusineen. Kuvassa vapaaehtoinen kartoittaja Jussi Aalto tutkimassa merkkejä liito-oravasta. (Kuva: Annamajja Hakama).

Lajisto: käävät ja orvakat

Lajistokartoituksessa keskityttiin metsien luontoarvoja ilmentäviin kääpä- ja orvakkalajeihin (Savola 2021). Kartoitus oli yleisluontoinen, eikä kartoituksen ajankohta ollut otollinen etenkin yksivuotisten lajien havaitsemiseen. Kattavammassa ja eri vuodenaikaan tehtävässä kartoituksessa voitaisiin löytää lisää luontoarvo- ja indikaattorilajeja.

Ajankohdasta ja kohteen pienialaisuudesta huolimatta Vantaanrinteen metsässä havaittiin useita luontoarvoja ilmentäviä lajeja (taulukko 2).

Nimi	Tieteellinen nimi	Merkitys	Esiintymät lkm
rustikka	<i>Aporpium canescens</i>	silmälläpidettävä (NT); lehtipuulahon luontoarvolaji	1
kultarypykkä	<i>Pseudomerulius aureus</i>	vanhan metsän indikaattori (Niemi 2016); havupuulahon luontoarvolaji	1
levykääpä	<i>Phellinus laevigatus</i>	lehtipuulahon luontoarvolaji	1
pörrökääpä	<i>Cerrena unicolor</i>	lehtipuulahon luontoarvolaji	3

Taulukko 2. Luontoarvoja ilmentävät kääpä- ja orvakkahavainnot.

Kuva 7. Rustikka (*Aporpium canescens*, NT) Vantaanrinteen metsässä. (Kuva: Otto Snellman).

Harvinaisen ja silmälläpidettävän rustikan (kuva 7) esiintymä on huomionarvoinen. Lehtipuulaholla elävä rustikka viihtyy kosteissa ja useimmiten vanhoissa metsissä (Niemelä 2016, s. 94–95). Laji.fi-tietokannassa on Vantaalta ainoastaan yksi aikaisempi havainto tästä lajista ([v. 2016 Pitkäsuolta](#)).

Johtopäätökset

Kartoituksen perusteella Vantaanrinteen metsä tulisi säästää rakentamiselta sen luonto-, virkistys- ja kulttuuriperintöarvojen vuoksi.

Metsä on erityisesti suojellun liito-oravan potentiaalinen elinympäristö ja tärkeä kulkuyhteys lajin ydin- ja pesimäalueiden välillä. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää tai heikentää.

Metsä täyttää runsaan ja monilajisen lahoppuun osalta METSO I-luokan kriteerit: alueella on yli 36 kuutiota lahoppuuta hehtaaria kohden ja sen lahoppuujatkumo on kohtalainen. Luonnon moniarvoisuutta ilmentävät myös metsässä elävät lehtipuulahon luontoarvolajit ja vanhan metsän indikaattorilajit.

Paikallisille asukkaille Vantaanrinteen metsä on tärkeä virkistäytymis- ja rentoutumispaikka. Metsä rajautuu suojellun rakennuksen kiinteistöön, joten sillä on myös maisemallista ja kulttuurista arvoa.

Lähteet

Mäkelä, Katariina ja Salo, Päivi (2023). *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle*, Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43.

Niemelä, Tuomo (2016). *Suomen käävät*. Norrlinia 31.LUOMUS, Helsingin yliopisto, Viherympäristöliitto & Suomen Puunhoidon Yhdistys, Helsinki.

Nieminen, Marko (2017). *Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt* SUOMEN YMPÄRISTÖ 1 | 2017

Pasanen, Hannes, Siitonen, Juha, Yläanne, Matti ja Saaristo, Lauri (2022). *Selvitys lahoppuuston yhtenäisestä arviointimenetelmästä metsäalan toimijoita varten*. Tapion raportteja nro 49. Verkossa:
<https://tapio.fi/julkaisut-ja-raportit/selvitys-lahoppuuston-yhtenaisesta-arviointimenetelmasta-metsaalan-toimijoita-varten/>.

Savola, Keijo (2021). *Helsingin kääpäselvitys 2018 ja 2019*. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2021:3. Verkossa:
<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-03-21.pdf>.

Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019. Verkossa:
<https://luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/>

Syrjänen, Kimmo, Hakalisto, Sirkka, Mikkola, Jyri, Musta, Inka, Nissinen, Markus, Savolainen, Risto, Seppälä, Jani, Seppälä, Matti, Siitonen, Juha ja Valkeapää, Annukka (2016). *METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025*. Ympäristöministeriön raportteja 2016:17. Verkossa:
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4606-0>.